

SCHMIDT-VOGT, H. ș.a.: Molidul, Vol. II/3 (Die Fichte, Band II/3, 1991, pag. 781, 342 figuri și 105 tabele, 3850 ref. bibl. 296 D. M., Verlag Paul Parey, Hamburg und Berlin

Prof. Dr. h. c. H. Schmidt-Vogt de la Universitatea din Freiburg (Germania), personalitate de renume mondial în cultura molidului, care a vizitat de câteva ori și pădurile din Bucovina, a realizat, după o muncă titanică de 25 ani, o operă capitală, unică, ca amploare și conținut în literatura mondială de specialitate. Este vorba de "**Monografia molidului**", lucrare care cuprinde patru volume, cu un număr de 2598 pagini și o bibliografie de aproape 13.000 titluri, în care sunt citate și unele lucrări științifice ale cercetătorilor din țara noastră.

Ultimul volum (Band II/3) a apărut în anul 1991, la el colaborând și unii specialiști din Germania (Evers, H. F., Gussone, H. A. și Thomasius, H.), fosta URSS (Dyrenkow, S. A. și Man'ko I.) și Franța (Parde, J.). În primul capitol al acestuia, se analizează în mod sintetic dinamica, structura, productivitatea și stabilitatea ecosistemelor forestiere de molid.

Capitolul II, în care se analizează pădurile virgine de molid de pe glob, despre care există puține date în literatura de specialitate, este magistral ilustrat cu numeroase fotografii și profile din diferite păduri virgine ale Terrei, vie mărturie ale acestor ecosisteme care mai există în prezent. Între acestea remarcăm și două splendide imagini din Codrul secular Slătioara (Ocolul silvic Stulpicani).

În capitolul III, care se referă la pădurile de molid cultivate, se analizează problema regenerării naturale și artificiale a molidului, lucrările de îngrijire, în general gospodărirea lor. Un accent deosebit se pune pe alegerea proveniențelor, citând printre cele mai valoroase și cele din ocoalele silvice Moldovița, Iacobeni, Dorna Candreni, Broșteni, Toplița ș.a. Capitolul se încheie cu unele îndrumări privind modul de gospodărire a acestor păduri.

În ultimul capitol se analizează principalele elemente și procedee de diagnosticare a nutriției și fertilizării molidului, influențele asupra creșterilor și a calității lemnului etc.

În ultima parte - perspective - cu care se încheie tratatul, se analizează poziția viitoare a molidului în cadrul economiei forestiere.

Pentru gospodărirea pădurilor noastre de molid, acest valoros tratat de silvicultură prezintă o capitală importanță teoretică și practică.

Înainte de a încheia, trebuie să menționăm că autorul acestei prestigioase lucrări a vizitat de două ori Stațiunea Experimentală de Cultura Molidului de la Câmpulung Moldovenesc, căreia i-a acordat un sprijin deosebit prin posibilitățile de documentare și informare oferite unor cercetători de aici, de a vizita pădurile din Germania și unele renumite Institute de profil de acolo.

Dr. ing. Radu Ichim

ICHIM R., Putregaiul roșu la molid. Măsuri de prevenire și combatere. Editura CERES, București. 160 pag., 510 lei.

După "Istoria pădurilor și silviculturii din Bucovina" și „Gospodărirea rațională pe baze ecologice a pădurilor de molid”, publicate în anii 1988 și respectiv 1990 în cadrul aceleiași edituri, autorul aduce silvicultorilor și silviculturii românești un nou dar, o lucrare ce

se referă la una dintre gravele probleme cu care se confruntă pădurile de molid ale României și care este menită să umple un gol resimțit de multă vreme în literatura noastră de specialitate.

Această carte reprezintă o succintă sinteză a cunoștințelor pe plan mondial și - în egală măsură - o valorificare a cercetărilor proprii în acest domeniu.

Denumirea de „putregai roșu” este utilizată pentru a desemna atât atacul produs de ciupercile ce pătrund prin rădăcini, cauzând putregaiul de rădăcină, cât și atacul ciupercilor ce pătrund prin răni, cauzând putregaiul de rană.

Lucrarea este structurată în patru capitole. După o scurtă introducere și cele câteva considerații privind răspândirea putregaiului roșu în unele păduri de molid din nordul Carpaților Orientali, în capitolul 3 este prezentat pe larg putregaiul de rădăcină provocat în special de ciuperca *Fomes annosus* (Fr.) Cooke, iar în capitolul 4 putregaiul de rană.

După cum subliniază însuși autorul, lucrarea nu aduce noutăți în domeniul sistematicii ciupercilor, dar vine cu unele precizări și date proprii inedite privind amploarea și intensitatea putregaiului de rădăcină în pădurile noastre în corelație cu unii factori, staționali și de structură ai arboretelor, precum și cu unele date noi asupra biometriei acestui tip de putregai

Totodată, lucrarea conține un mare volum de date originale privind putregaiul cauzat de ciuperci ce pătrund prin răni provocate de cerbi, prin cojiri și roaderi, răni de exploatare, răni provenite în urma rupturilor de vânt și zăpadă în coronamentul arborilor, răni provocate prin rezinaj neorganizat, precum și prin cioplajele de la marcări.

Scrisă într-un stil clar, bogat ilustrată și cu numeroase date prezentate sintetic în tabele, lucrarea este accesibilă nu doar fitopatologilor, ci tuturor specialiștilor din silvicultură și exploatarea forestieră, biologilor și altor categorii de cititori, atrăgând atenția asupra acestei grave maladii care macină în ascuns pădurile noastre de molid, provocând pierderi cantitative și calitative în producția de masă lemnoasă, a căror amploare este - în mod curent - depășită doar de catastrofele produse prin doborâturi și rupturi de vânt și zăpadă.

Prin aceasta, lucrarea reprezintă și un semnal de alarmă la adresa tuturor factorilor de decizie cu privire la necesitatea regândirii, pe baze ecologice, a tuturor intervențiilor în viața pădurii, începând de la instalarea acesteia și până la exploatarea ei. Sensul acestor schimbări reiese și din măsurile de prevenire și combatere a acestei boli, măsuri prezentate succint în cadrul lucrării.

Date fiind caracterul și importanța acestei cărți, este regretabil faptul că lucrării nu i s-a acordat un spațiu grafic mai amplu și un tiraj sporit. Sperăm însă într-o reeditare a ei în versiunea originală.

Ing. N. Olenici

GHERGHEL, M., 1992, Dăunători ai pădurilor. Editura "Tipomur", Târgu Mureș, 98 pag.

Lucrarea este un album cu 32 de planșe color în care se ilustrează stadiile de dezvoltare și caracteristicile atacurilor principale de insecte dăunătoare din pădurile din România. Prezentarea insectelor în album este în funcție de organele arborilor (puietilor) pe care le atacă și anume:

- insecte care atacă rădăcinile, tulpinile și frunzele puietilor din culturi - *Melolontha melolontha* L., *Melolontha hippocastani* F., *Gryllotalpa gryllotalpa* L. și *Hylobius abietis* L. ;
- insecte care atacă mugurii și lujerii tineri : *Rhyacionia buoliana* Schiff;

- insecte care atacă frunzele la foioase: *Lymatria dispar* L., *Malacosoma neustria* L., *Tortrix viridana* L., *Operophtera brumata* L., *Erannis defoliaria* Cl., *Melasoma populi* L. și *M. tremulae* F. și *Dasychira pudibunda* L.;

- insecte care atacă frunzele la rășinoase: *Lymantria monacha* L., *Choristoneura muriana* Hb., *Dendrolimus pini* L. și *Bupalus piniarius* L.;

- insecte care atacă între scoarță și lemn la foioase: *Scolytus scolytus* F.;

- insecte care atacă între scoarță și lemn la rășinoase : *Ips typographus* L., *Ips amitinus* Eichh., *Pityogenes chalcographus* L., *Pityokeines curvidens* Germ., *Blastophagus piniperda* L. și *Blastophagus minor* Hartig ;

- insecte care atacă în lemn la foioase: *Cryptorrhynchus lapathi*, *Saperda carcharias* L., *Saperda populnea* L., *Cossus cossus* L.

- insecte care atacă în lemn la rășinoase: *Sirex gigas* L., *Tetropium castaneum* L., *Trypodendron lineatum* Oliv. ;

- insecte care atacă fructificația arborilor la foioase: *Balaninus glandium* Marsh și de rășinoase: *Laspeyresia strobilella*.

Pentru majoritatea acestor specii, în lucrare se face și o descriere a adulților și a larvelor și se dau principalele elemente de biologie a dăunătorilor și caracteristicile vătămarilor. Totodată, se precizează cum și când trebuie să se facă depistarea și care sunt metodele și mijloacele ce se pot folosi pentru combatere.

Utilizarea albumului este facilitată de existența unui index de denumiri științifice, unul de denumiri populare în limba română și unul de denumiri populare în limba engleză.

Prin modul de structurare și de prezentare a lucrării, aceasta este un instrument realmente util tuturor celor ce vor să cunoască insectele dăunătoare din pădurile noastre și celor ce au menirea să protejeze culturile tinere din pepiniere sau plantații și arboretele împotriva atacurilor acestor dăunători.

Ing. N. Olenici

NIȚESCU, c., VLĂDESCU, D., SIMIONESCU, A., VLĂDULEASA, A., 1992: Starea fitosanitară a pădurilor și culturilor forestiere din România în perioada 1976-1985, Editura Inter-Media, București, 309 pag.

Lucrarea, elaborată sub coordonarea dr. ing. Adam Simionescu, reprezintă al 3-lea volum de sinteză, după cele apărute în 1966 și 1980, care se referă la starea fitosanitară a pădurilor și culturilor forestiere din România. Volumul este structurat în noua capitole.

După o introducere în care se subliniază importanța cunoașterii stării fitosanitare a pădurilor, în capitolul doi sunt prezentate o serie de elemente generale privitoare la structura pădurilor din România și la poziția pe care o ocupă cunoașterea stării fitosanitare în gospodărirea pădurilor. Aceste aspecte sunt abordate de pe poziții științifice avansate, care denotă înțelegerea complexității ecosistemelor forestiere și a relațiilor cauze-efecte în asemenea ecosisteme. În acest sens, sunt prezentate și considerațiunile cu privire la evidența statistică, la prognoză și la ecologia dăunătorilor, căci numai o cunoaștere cât mai exactă a stării factorilor dăunători și o prognoză cât mai sigură, bazate pe cunoașterea ecologiei dăunătorilor, pot garanta succesul măsurilor de protecție fără apariția unor efecte secundare nefavorabile.

Capitolele 3-5 cuprind, în numeroase tabele, însoțite de câte un scurt comentariu, datele privitoare la suprafețele culturilor sau pădurilor afectate de insecte dăunătoare și paraziți vegetali, în pepiniere, plantații și păduri de rășinoase și foioase.

Capitolul 6 este consacrat mamiferelor vătămătoare (cervide, urs, iepure, pârși, șoareci și animale domestice), iar capitolul 7 factorilor abiotici vătămători (doborâturile de vânt și zăpadă, seceta, înghețurile, grindina și ploile torențiale, inundațiile, alunecările de teren, noxele industriale și incendiile) din arboretele de rășinoase și de foioase.

Un capitol aparte (8) se referă la răspândirea și evoluția fenomenului de uscure în masă a arboretelor la stejari, la brad și la alte specii.

Pentru marea majoritate a factorilor vătămători (insecte, paraziți vegetali etc.) se prezintă sub formă tabelară, pe inspectorate (filiale teritoriale Romsilva) și pe ocoale evoluția suprafețelor afectate anual în intervalul 1976-1985.

În ultimul capitol sunt prezentate foarte succint criteriile care au stat la baza stabilirii lucrărilor de combatere, elementele pentru constituirea zonelor de combatere și supraveghere în păduri atacate de insecte defoliatoare și lucrările de protecție aplicate în cei 10 ani (suprafețele parcurse cu lucrări, metode și mijloace utilizate). Analiza acestui ultim aspect a relevat faptul, că aproape jumătate din lucrările efectuate (43 %) au avut caracter preventiv. Totodată s-a evidențiat evoluția metodelor și mijloacelor (în special a insectelor) utilizate în protecția pădurilor în sensul sporirii selectivității tratamentelor și diminuării impactului acestora asupra mediului înconjurător, ceea ce corespunde tendințelor actuale pe plan mondial.

Prin bogăția de date pe care le conține cu privire la evoluția suprafețelor infestate, în primul rând, dar și cu privire la metodele și mijloacele de combatere utilizate în această perioadă, lucrarea de față prezintă un deosebit interes științific și practic.

Ing. N. Olenici

ABGRALL, J. F. și SOUTRENON, A., 1991: La foret et ses ennemis (Pădurea și dușmanii ei), CEMAGREF, Grenoble, 399 pag.

Această carte nu se vrea a fi un tratat de entomologie și nici unul de fitopatologie forestieră, ci un manual practic, destinat în primul rând personalului care gospodărește (gestionează) pădurea; așa după cum se subliniază chiar din prefața lucrării. În volumul de față sunt adunate documentele elaborate de către CEMAGREF (Centrul Național de Mașini Agricole, Geniu Rural, Ape și Păduri) în anii 1973 și 1975, sub formă de fișe, la care s-au adăugat altele noi, bazate pe ultimele lucrări și pe numeroase observații în teren, în total însumând 88 de fișe. Fișa fiecărui dăunător sau agent patogen cuprinde elementele esențiale privind gazda (gazdele), biologia (ciclul biologic, reprezentat sub formă de fenogramă, și unele particularități biologice și ecologice), vătămările și elementele de diagnostic (depistare), precum și metodele de prevenire și combatere. Diferitele stadii de dezvoltare și caracteristicile atacurilor sunt ilustrate cu fotografiile color impecabile. În afara unor noțiuni generale privitoare la grupele de insecte și de agenți patogeni din pădure, precum și la metodele de combatere a acestora, lucrarea cuprinde trei mari capitole :

- capitolul I - dăunători ai mai multor esențe forestiere: *Lymantria dispar* L., *Euproctis chrysorrhoea* L., *Operophtera brumata* L., *Melolontha melolontha* L., *Zeuzera pyrina* L., *Hylobius abietis* L., *Armillaria mellea* (Vahl), *Fomes annosus* (Fr.) Cooke, culcarea (topirea) semănăturilor, efectul fluorului și al bioxidului de sulf asupra vegetației etc. ;

- capitolul II - dăunători ai esențelor speciilor de rășinoase, la pini (*Diprion pini* L., *Neodiprion sertifer* Geoffr., *Rhyacionia buoliana* Schiff., *Ips sexdentatus* Boern., *Ips acuminatus* Gyll., *Hyllastes ater* Payk., *Sirex juvencus* L., *Pissodes notatus* Fabr., *Lohhodermium pinastri* (Schr.) Chev. etc, la brad (*Choristoneura murinana* Hb.,

Pityokteines curvidens Germ., *Trypodendron lineatum* Ol., *Pissodes piceae* III., etc.), la molid (*Ips typographus* L., *Dendroctonus micans* Kug. etc.), la duglas (*Rhabdonline pseudotsugae* Syd. etc.), la larice (*Lachnellula willkommii* (Hartig) Dennis etc.), la cedru și la chiparos;

- capitolul III - dăunători ai esențelor foioase: stejar (*Thaumetopoea proceasionnea* L., *Totrix viridana* L. etc.), fag (*Cryptococcus fagi* Baer, *Phyllaphis fagi* L., *Nectria ditissima* Tul.), ulm (*Scolytus scolytus* F. și *S. multistriatus* Marsch., *Ceratocystis ulmi* (Buisrn) C. Moreau), sălcii, plopi, platan.

Consultarea lucrării este facilitată de cele două indexuri alfabetice de denumiri științifice și populare, separate pentru dăunători și pentru boli, precum și de un glosar cuprinzând principalii termeni de specialitate din lucrare.

După felul cum este realizată, lucrarea prezintă un interes deosebit pentru toate cadrele silvice, care pot în felul acesta să cunoască mai bine particularitățile biologice și ecologice ale dăunătorilor din pădurile noastre. Pentru elevi și studenți, ca și pentru practicieni, lucrarea este de un real folos.

Nu ar fi lipsit de interes ca o astfel de lucrare să se elaboreze și în țara noastră, însă în condiții tehnice de excepție (fotografiile color bine executate, hârtie corespunzătoare etc.), care să fie la dispoziția cadrelor silvice de toate gradele.

Ing. N. Olenici